

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України «Про розслідування авіаційних подій та
інцидентів в цивільній авіації та Національне бюро розслідування
авіаційних подій»

1. Мета

Метою прийняття Закону є підвищення рівня безпеки польотів в Україні шляхом забезпечення високого рівня ефективності, якості та оперативності розслідувань авіаційних подій та інцидентів у цивільній авіації, єдиною метою яких є запобігання авіаційних подій та інцидентів у майбутньому без покладання вини або відповідальності.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Відповідно до статті 26 Конвенції про міжнародну цивільну авіацію (Україна приєдналася 10.08.1992р.) (далі – Чиказька конвенція), Договірна держава, на території якої сталася подія з повітряним судном іншої Договірної держави, що призвела до смертельних наслідків чи серйозних тілесних ушкоджень, або вказує на серйозний технічний дефект повітряного судна чи аеронавігаційних засобів, зобов'язана провести розслідування обставин такої події. Згідно з частиною першою статті 4 Повітряного кодексу України, Україна, як держава, що приєдналася до Чиказької конвенції несе відповідальність за реалізацію міжнародних зобов'язань, що випливають з вимог цієї Конвенції.

Для проведення розслідування, згідно з пунктом 3.2 Додатку 13 до Чиказької конвенції, Договірна держава зобов'язана утворити уповноважений орган з питань розслідування авіаційних подій. Законодавство Договірної держави має встановлювати вимоги щодо утворення незалежного уповноваженого органу з питань розслідування авіаційних подій, гарантій незалежності проведення розслідувань, забезпечення повноважень фахівців з розслідування, захисту матеріалів технічного розслідування тощо. Типовий закон про розслідування авіаційних подій та інцидентів в редакції Міжнародної організації цивільної авіації оприлюднено в Doc 9962 ICAO видання 2019 року.

Проект Закону розроблено у співпраці з Агентством Європейського Союзу з безпеки польотів (EASA) в рамках реалізації програми підтримки імплементації авіаційних проектів у країнах Східного партнерства та вдосконалення стандартів безпеки польотів та авіаційної безпеки цивільної авіації в Центральній Азії (EaP/CA Project) в результаті домовленості між Державіаслужбою України та EASA. Проект Закону розроблено відповідно до Додатку 13 до Чиказької конвенції та Регламенту ЄС № 996/2010 щодо розслідування і запобігання авіаційних подій та інцидентів у цивільній авіації та який скасовує Директиву 94/56/ЄС (Регламент ЄС № 996/2010), текст якого застосовується до країн-членів Європейської економічної зони (European Economic Area).

На сьогоднішній день в Україні відсутній спеціальний закон, який визначає правові засади організації та діяльності постійно діючого незалежного

уповноваженого органу з питань технічного розслідування авіаційних подій, статус державних експертів з розслідування авіаційних подій та також правові основи розслідування авіаційних подій та інцидентів. Така ситуація негативно впливає на рівень забезпечення безпеки польотів в Україні, суттєво знижує міжнародні рейтинги України у сфері технічного розслідування, ускладнює участь України у розслідуванні таких резонансних подій, як катастрофи рейсів МН17 поблизу Донецька, PS752 поблизу Тегерана тощо.

Частиною восьмою статті 4 Повітряного кодексу України розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами України та іноземними цивільними повітряними суднами, фактів порушення порядку використання повітряного простору України покладається на спеціалізовану експертну установу з розслідування авіаційних подій. Експертна установа з розслідування авіаційних подій не має регуляторних функцій та повноважень щодо участі у формуванні та реалізації державної політики у сфері технічного розслідування. На цей час, в Україні не визначено центральний орган виконавчої влади, що має повноваження з формування чи реалізації державної політики у сфері технічного розслідування. Внаслідок цього, за 10 років існування Повітряного кодексу не було прийнято жодного нормативно-правового акта у сфері технічного розслідування, прийняття яких вимагає Повітряний кодекс. Україна єдина країна в Європі де відсутні національні правила технічного розслідування авіаційних подій.

Відповідно до пункту 3.2 Додатку 13 до Чиказької конвенції держава утворює уповноважений орган влади з питань розслідування авіаційних подій, який не залежить від будь-якого органу чи організації, що може впливати на об'єктивність розслідування. Особливо важливо, щоб орган технічного розслідування був незалежним від органів, що здійснюють державне регулювання у сфері цивільної авіації та самі можуть стати суб'єктами розслідування, а також від органів, що здійснюють досудове розслідування. Держава зобов'язана забезпечити взаємодію органу технічного розслідування та органів досудового розслідування, щоб адміністративні чи кримінальні провадження не перешкоджали технічному розслідуванню.

3. Основні положення проекту акта

Проект Закону визначає правові засади організації та діяльності Національного бюро розслідування авіаційних подій, як постійно діючого незалежного уповноваженого органу з питань технічного розслідування авіаційних подій, статус державних експертів з розслідування авіаційних подій та уповноваженого з розслідування авіаційних подій, а також правові основи розслідування авіаційних подій та інцидентів.

Проект Закону встановлює вимоги щодо надання інформації стосовно всіх осіб і небезпечних вантажів, що перебувають на борту повітряного судна, з яким сталася авіаційна подія та визначає порядок надання допомоги потерпілим внаслідок авіаційних подій та їхнім родичам.

Проект Закону імплементує в національне законодавство Регламент ЄС № 996/2010.

Проектом Закону передбачається, що Національне бюро розслідування авіаційних подій є правонаступником Національного бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами, що утворене постановою Кабінету Міністрів України від 21 березня 2012 р. № 228.

4. Правові аспекти

Правовими підставами для розроблення проекту Закону є:

Повітряний кодекс України щодо відповідальності України за виконання міжнародних зобов'язань, що впливають з Чиказької конвенції;

Конвенція про міжнародну цивільну авіацію (Чиказька конвенція), набуття чинності для України 09.09.1992 р.;

Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України в частині підвищення ефективності діяльності Національного бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами відповідно до законодавства ЄС.

Крім того, у сфері розслідування авіаційних подій діють такі нормативно-правові акти:

Додаток 13 до Чиказької конвенції «Розслідування авіаційних подій та інцидентів», видання дванадцяте, 2020 рік;

Угода про спільний авіаційний простір, парафована Україною 28.11.2013 в частині інкорпорування Регламенту ЄС № 996/2010; та

Регламент ЄС № 996/2010.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація Закону не потребуватиме додаткових витрат з державного чи місцевого бюджетів.

Кошти, необхідні на функціонування новоутвореного Національного бюро розслідування авіаційних подій та посадові оклади його працівників будуть виділені за рахунок ліквідації експертної установи з розслідування авіаційних подій та перенаправлення коштів, що вивільнилися, на фінансування уповноваженого органу з питань розслідування авіаційних подій, який стане правонаступником експертної установи з розслідування авіаційних подій.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект Закону не потребує проведення консультацій із заінтересованими сторонами; не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю; функціонування і

застосування української мови як державної, сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

Проект Закону містить положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції. Регламент ЄС № 996/2010 щодо розслідування та попередження авіаційних подій та інцидентів у цивільній авіації і скасування Директиви 94/56/ЄС має значення для Європейської економічної зони (ЕЕА).

У проекті Закону відсутні положення, що стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод; впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією; створюють підстави для дискримінації.

8. Прогноз результатів

Реалізація Закону матиме позитивний вплив на забезпечення безпеки польотів авіаційного транспорту, що сприятиме задоволенню потреб суспільства, суб'єктів авіаційної діяльності та держави. Крім того, прийняття Закону сприятиме виконанню Україною зобов'язань, що випливають з Чиказької конвенції та у сфері європейської інтеграції.

Реалізація проекту Закону не впливатиме на розвиток регіонів, ринок праці, громадське здоров'я, екологію та навколишнє природне середовище.

Проект Закону не стосується державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Прогноз впливу на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава	Скорочення кількості авіаційних подій та інцидентів, забезпечення суспільної довіри до повітряного транспорту	Професійне розслідування є фундаментом системи безпеки польотів і сприяє запобіганню авіаційним подіям та інцидентам в майбутньому
Суб'єкти авіаційної діяльності	Забезпечення суб'єктів авіаційної діяльності інформацією про небезпечні фактори, що сприяють	Професійне розслідування виявляє відхилення і небезпечні фактори, що сприяють

	виникненню авіаційних подій та інцидентів. Усунення небезпечних факторів, що сприяють виникненню авіаційних подій та інцидентів	виникненню авіаційних подій та інцидентів, і видає рекомендації по запобіганню авіаційних подій в майбутньому
Суспільство	Підвищення рівня безпеки під час користування повітряним транспортом	В рамках заходів з розслідування здійснюється контроль виконання рекомендацій у сфері безпеки польотів

Народні депутати України

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Крейденко Володимир Вікторович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000003C232F00444B8E00
Дійсний до: 14.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 119д9/1-2021/378945 від 06.12.2021

747850